

Приложение на чл. 87 и 88 на Договора, учредяващ Европейската Икономическа Общност относно вложения на държавни органи

(Bulletin EC 9-1984)

(Публикувано в *Official Journal*)

(Вложения на държавни органи във фирмен капитал)

Позиция на Комисията

Комисията е изпратила на Страните-членки писмена разработка, която разяснява нейния общ подход към придобиването на акционерни вложения от страна на държавните органи и установява задълженията на Страните-членки в тази област.

‘Държавни вложения’ означават директни вложения на централната, регионална или общинска власт, или директни вложения на финансови институции или други национални, регионални или промишлени агенции¹, които се финансират с държавни ресурси по смисъла на чл. 87 (2) на Договора, учредяващ Европейската Икономическа Общност, или на които централната, регионалната или общинска власт оказва преобладаващо въздействие.

Комисията вече е имала възможност в миналото да разглежда въпроса за държавните вложения във фирмен капитал от гледна точка на политиката за държавните помощи; в повечето случаи, с оглед на конкретните обстоятелства, тя ги е приемала като съдържащи държавна помощ. Тази позиция е ясно отразена в правилата за стоманодобива и корабостроенето.

Правилата за стоманодобива заявяват, че ‘концепцията за помощ включва...всички елементи на помощ, съдържащи се в мерките за финансиране, предприети от Страните-членки по отношение на предприятията от стоманодобивната промишленост, които те директно или индиректно контролират, и които не се считат като осигуряване на уставен капитал съгласно стандартната фирмена практика при пазарна икономика’ (Решение на Комисията No 2320/81/ECSC от 7 април 1981, с което се установяват правилата на Общността относно държавна помощ за стоманодобивната промишленост: изложение II², последен параграф, и чл. 1). В съответствие с това Решение Комисията обикновено разглежда всяко осигуряване на капитал за компаниите като държавна помощ.

Правилата за корабостроенето съдържат разпоредби, идентични с тези в правилата за стоманодобива (Директива на Съвета No 81/363/ЕЕС от 28

¹ Това включва държавни предприятия, както са дефинирани в чл. 2 на Директива на Комисията No 80/723/ЕЕС от 25 юни 1980 относно прозрачността на финансовите отношения между Страните-членки и държавните предприятия (OJ L 195, 29.7.1980).

² OJ L 228, 13.8.1981.

април 1981 относно държавна помощ за корабостроене: последно изложение³ и чл. 1(е)).

1. Договорът, учредяващ Европейската Икономическа Общност установява принципа на безпристрастност по отношение на системата за собственост (чл. 222), както и принципа на равенство между държавните и частни предприятия. Това означава, че действията на Комисията не могат нито да наказват, нито да поощряват държавните органи, които осигуряват уставен капитал на компании. Комисията не би следвало и да изразява мнение по отношение на избора, който компаниите правят между методите на финансиране – кредити или капитал – независимо дали фондовете са с частен или държавен произход.

Когато, прилагайки установените в този доклад насоки, стане ясно, че държавен орган, който инжектира капитал чрез придобиване на вложения в компания, реално не осигурява уставен капитал при нормални пазарни условия, случаят следва да се оценява в светлината на чл. 87 на Договора, учредяващ Европейската Икономическа Общност.

2. Могат да бъдат разграничени четири типа положения, при които държавни органи имат основание да придобиват вложения във фирмен капитал:

(а) учредяването на компания;

(б) частичен или пълен трансфер на собствеността от частния в държавния сектор;

(с) в съществуващо държавно предприятие, инжектиране на свеж капитал или преобразуване на дарения в капитал;

(д) в съществуваща компания от частния сектор, участие в увеличаването на акционерния капитал.

3. На тази основа могат да бъдат разграничени четири случая:

3.1. Откритото частично или пълно придобиване на вложения в капитала на съществуваща компания без да е налице инжекция на свеж капитал, не представлява държавна помощ за компанията.

3.2. Не се съдържа държавна помощ, когато осигуряването на капитал се осъществява при обстоятелства, които биха били приемливи за частен инвеститор, функциониращ при нормални пазарни условия. Това може да се прилага:

(i) при учредяване на нова компания, като държавните органи притежават целия капитал, мажоритарен или по-малък дял, при условие, че органите прилагат същите критерии като осигурител на капитал при нормални пазарни условия;

(ii) когато се инжектира свеж капитал в държавно предприятие, при условие, че този свеж капитал кореспондира на инвестиционни нужди и директно свързани с тях разходи, индустрията, в която предприятието функционира не е в състояние на структурен свръхкапацитет на общия

³ OJ L 137, 23.5.1981.

пазар и при условие, че финансовото състояние на предприятието е стабилно;

(iii) когато следва да се увеличат държавните вложения в компания, при условие, че инжектираният капитал е пропорционален на броя на акциите, притежавани от органите и при условие, че той се съвместява с капиталовата инжекция от страна на частен инвеститор; вложенията на частния инвеститор следва да са с реална икономическа значимост;

(iv) когато, независимо, че вложенията са придобити по начина, споменат в един от последните два абзаца на раздел 3.3 по-долу, вложенията са в малко или средно предприятие, което поради размера си не е в състояние да осигури достатъчно обезпечение на частния финансов пазар, но чиито перспективи са такива, че да гарантират държавни вложения, превишаващи неговите нетни активи или частни инвестиции;

(v) когато стратегическият характер на инвестицията от гледна точка на пазари или търсене е такъв, че подобно придобиване на акционерни вложения би могло да се разглежда като обичайно поведение на вложител на капитал, независимо, че доходността се забавя;

(vi) когато потенциалът за развитие на компанията – получател, изразяващ се в способности за иновации, следствие от всякакви видове инвестиции, е такъв, че операцията може да се разглежда като включваща особен риск инвестиция, която накрая ще се изплати.

3.3. От друга страна, когато се осигурява свеж капитал при обстоятелства, които не биха били приемливи за частен инвеститор, функциониращ при нормални пазарни условия, е налице държавна помощ.

Такъв е случаят:

(i) когато финансовата позиция на компанията, и в частност структурата и размерът на нейния дълг, са такива, че в един разумен период не може да се очаква нормална възвръщаемост (в дивиденти или прираст на капитала) от инвестирания капитал;

(ii) когато, поради своя недостатъчен паричен поток, ако не по друга причина, компанията няма да бъде в състояние да набере от капиталовия пазар средствата, които са й необходими за инвестиционна програма;

(iii) когато вложенията са краткосрочни, с предварително определена продължителност и продажна цена, така че възвръщаемостта за вложителя е значително по-малка отколкото той би очаквал при инвестиция на капиталовия пазар със сходна продължителност;

(iv) когато вложенията на държавните органи включват поемането или продължаването на всички или част от нежизнеспособните операции⁴ на конкурентна компания чрез формиране на ново юридическо лице;

⁴ Изключвайки директното поглъщане на активите на компания, която е в състояние на несъстоятелност или ликвидация.

(v) когато в резултат на инжектирането на капитал в компании, чиито капитал е разпределен между частни и държавни акционери, държавните вложения достигат до ниво, значително по-високо от първоначалното и относителната незаинтересованост на частните акционери се дължи на перспективите за ниска печалба;

(vi) когато размерът на вложенията превишава реалната стойност на компанията (нетни активи плюс всяка стойност на компанията, превишаваща цената на нетните ѝ активи или ноу-хау), освен в случаите, отнасящи се за компании от вида на тези, разгледани в четвъртия абзац на раздел 3.2 по-горе.

3.4. Възможно е някои придобивания да не попадат сред категориите, описани раздел 3.2 и 3.3, така че не може от самото начало да се определи дали те съдържат държавна помощ.

При определени обстоятелства, обаче, съществува презумпцията, че наистина съществува държавна помощ.

Такъв е случаят, когато:

(i) намесата на държавните органи, която е под формата на придобиване на вложения е в съчетание с други видове намеса, които следва да бъдат нотифицирани в съответствие с чл. 87 (3);

(ii) вложенията са реализирани в индустрия, която изживява определени трудности, извън обстоятелствата, обхванати в раздел 3.3; съобразно това, когато Комисията разбере, че дадена индустрия изживява структурно свръхпроизводство и независимо, че повечето подобни случаи ще попадат в обсега на раздел 3.3, Комисията може да счете за необходимо да осъществява мониторинг върху всички вложения в тази индустрия, включително и попадащите в раздел 3.2.

4. Оставяйки на страна фактът, че Комисията има право по всяко време да изиска информация от Страните-членки за всеки отделен случай, следва, в светлината на практиката на Комисията за непрекъснато осъвременяване, отново да бъдат установени и подробно определени задълженията, произтичащи за Страните-членки, както и очертаният тук подход.

4.1. При случая, разгледан в 3.1, не е необходимо налагането на нови задължения за Страните-членки.

4.2. При случаите, разгледани в 3.2, Комисията следва да призове Страните-членки чрез редовните и обичайните годишни доклади да я информират ретроспективно относно вложенията, придобити от финансови институции или директно от държавни органи. Предоставената информация следва да съдържа поне следното, по възможност като част от докладите на финансовите институции:

(i) име на институцията или органа, придобил вложенията;

(ii) име на компанията;

(iii) размер на вложенията;

(iv) капитал на компанията преди придобиването на вложенията;

(v) индустрията, в която функционира предприятието;

(vi) брой на наетите работни лица.

4.3. По отношение на разгледаните в раздел 3.3 случаи, тъй като те съдържат държавна помощ, от Страните-членки се изисква преди тяхното изпълнение, те да бъдат нотифицирани пред Комисията съобразно чл. 87 (3) на Договора, учредяващ Европейската Икономическа Общност.

4.5. Без да е в нарушение на правото на Комисията да изисква информация за определени случаи, задължението за предоставяне на ретроспективна информация се отнася само за акционерни вложения в компании, при които е превишен един от следните прагове:

(i) общ баланс: Екю 4 млн.;

(ii) нетен оборот: Екю 8 млн.;

(iii) брой на заетите лица: 250.

В светлината на натрупания в бъдеще опит, Комисията може да преразгледа тези прагове.

5. Страните-членки използват също и определени видове намеса, които макар и да нямат всички атрибути на капиталово осигуряване под формата на придобиване на държавни вложения, достатъчно наподобяват такова, за да бъдат разглеждани като капиталово осигуряване. Такъв е случаят особено с капиталовото осигуряване под формата на лихвоносни заеми, обезпечени с конвертируеми ценни книги с фиксиран лихвен процент или на заеми, чиято финансова доходност, поне отчасти, зависи от финансовата дейност на компанията.

Критериите от раздел 3 се прилагат също и по отношение на тези форми на намеса и Страните-членки имат задълженията, установени в раздел 4.

6. При определени случаи Комисията е разрешила мерки за помощ, които включват също и придобиването на вложения при определени обстоятелства. Разнообразните процедурни клаузи в разрешителните решения не се влияят от разпоредбите на настоящия доклад.

7. Този доклад се отнася и за вложения в селскостопански предприятия. Той може да бъде приспособен, така че да отчита новите обстоятелства, възникващи от присъединяването на новите Страни-членки.